

**Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu.
(1/439)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1559/01024

12 . 1 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.1.1984 tarihinde kararlaştırılan «Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim;

Turgut ÖZAL

Başbakan

**BİR KISIM KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ BORÇLARININ TAHKİMİ HAKKINDA
KANUNA İLİŞKİN GEREKÇE**

Tasarının Tümine İlişkin Gerekçe :

Bilindiği üzere, Bütçe kanunlarının «Özel otomatik ödenek» başlığı altındaki maddesi, genel bütçeli daireler, katma bütçeli idareler, Kamu İktisadi Teşebbüsleri, T.C. Merkez Bankası arasındaki borç - alacak ilişkilerinin takas/mahsup işlemi yolu ile tasfiyesi konusunda Maliye Bakanlarını yetkili kılmış bulunmaktadır. 1981 yılına kadar bu kapsama belediyelerin ceryan bedelinden olan borçları da dahil bulunmakta idi. Bu maddeye göre, Maliye ve Gümrük Bakanı, bu takas ve mahsup işleminin gerekli kıldığı ödeneği bütçelere kaydetmeye ve buna ilişkin gelir ve gider kayıtlarını yapmaya yetkili bulunmaktadır.

Anlaşılabacağı üzere, bu madde bütçe yapma anlayışı ve yasama organının verdiği yetki ile çelişmekte ise de, nakit ve özellikle ödenek yetersizliklerinin ortaya çıkardığı aksaklıklar ile ilişkilerdeki tıkanmaları kamu kesimi çerçevesinde açma imkânını da vermektedir. Bu şekilde, kâğıt üzerinde ve özde sağlıklı dahi olsa, KİT'lerin vergi borçları, belediyelerin elektrik borçları, Devletin akaryakıt, hububat alımlarından doğan borçları tasfiye olunabilmiştir.

Bu maddenin mevcudiyeti nedeniyle ekonomide zaman zaman ihtiyaç duyulan konsolide etme, tahkime tabi tutma zorunluluğu daha az hissedilir olmuştur.

24 Ocak 1980 tarihli İstikrar Önlemlerinin tabii sonucu, ekonomide birikmiş, kronikleşmiş hesabi ilişkilere bir sünger çekilmesi anlamına gelebilecek tahkim işlemi olmakla beraber, bu gerek şimdiye kadar yerine getirilememiştir. Ancak, yalnızca T.C. Ziraat Bankasının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına olan bir kısım borçlarının, Hazinesiden ve bazı kuruluşlardan olan alacakları karşılığında tahkimini öngören 30.12.1981 tarih ve 2569 sayılı Kanun ile dar kapsamlı bir işlem gerçekleştirilebilmiştir.

Hazırlanan tasarı tahkim işlemi geniş kapsamlı olarak ve 31.10.1983 tarihi itibarı ile gerçekleştirmeyi ve kronikleşmiş hesabi ilişkileri tasfiye etmeyi amaçlamaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçlar :

Sosyal Sigortalar Kurumunun kamudan olan prim alacakları belediyelerden ve bir kamu iktisadi teşebbüsü olan Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumundan kaynaklanmaktadır.

Vergi borçları :

Hazinenin vergi borcu olarak Kamu İktisadi Teşebbüslerinden, belediyelerden ve Tekelden alacağı bulunmaktadır. Tasarı bu alacakların KİT'lerde Hazinenin sermaye borcuna, Tekelde Hazinenin döner sermaye borcuna mahsubunu öngörmektedir. Belediyelerde ise, vergi borçları, borçlu belediyelere doğrudan bir Hazine yardımı şeklinde değerlendirilecektir.

Tarımsal destekleme kredisi borçları :

Madde politikasının takibi ve fiyat istikrarının sağlanması amacıyla bir kısım tarımsal ürünler Devlet adına destekleme kapsamına alınmaktadır.

Tekelin tütün ve Toprak Mahsulleri Ofisinin hububat alımları için ihtiyaç duyacakları finansman imkânı Merkez Bankasından kendi kanunlarının öngördüğü üzere Hazine kelafetini haiz bonolar ile karşılanmıştır. Bu iki kuruluşumuza ilaveten şeker pancarı (Türkşeker), pamuk (Sümerbank), çay (Çay - Kur), canlı hayvan (Et - Balık Kurumu) ve Süt (T. Süt Endüstrisi Kurumu) alımı için bütçe kanunlarının verdiği imkân ile bu kuruluşların düzenledikleri 9 ay vadeli bonolara da Hazine kefaleti verilmek suretiyle Merkez Bankası kaynakları harekete geçirilmiştir.

1981 yılından itibaren destekleme alımlarının finansmanının reeskontabl kredilerle bankalar sisteminden karşılanması uygulamasına başlanılmış olup halen sadece Toprak Mahsulleri Ofisi ile Tekele hububat ve tütün alımlarının finansmanında T.C. Merkez Bankası kaynaklı destekleme kredisi kullanılmaktadır.

Tasarı ile stoklara intikal etmiş değerlerin karşılığı olan bu borçlar Hazinece devralınmaktadır.

Hazine kısa vadeli avans borcu :

Bilindiği üzere Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ve Bütçe kanunlarının verdiği yetki çerçevesinde Hazine, bütçe gelirlerinin yer ve zaman içinde giderler karşısındaki uyumsuzluğunu giderebilmek amacıyla cari yıl bütçe ödeneklerinin % 15'i oranında Merkez Bankası kaynaklarına başvurabilmektedir. Bütçe kanunlarına göre, bir önceki yıl alınıp da kapatılmamış olan tutarlar, cari yıl borçlanma limitlerinden düşülecektir. 1982 bütçe yılı sonu itibariyle avans limiti 261,9 milyar olup, bunun 233,8 milyar lirası kullanılmış olup, 28,1 milyar liralık bir imkân söz konusudur.

Hazine kısa vadeli Avansına ilişkin hesapdan alacak 6.12.1960 tarih ve 154 sayılı Kanun ile tahkime tabi tutulmuş ve bu ilişki 1962 yılından itibaren yeniden işlemeye başlamıştır. Bu ilişkinin yıllar itibariyle seyri aşağıda gösterilmiştir.

Yıllar	Bütçe Ödeneği (Yıl Sonu)	% 15 Avans Limiti	Avansları Kullanım Birikimli	Kullanım Oranı (%)
1960	7 449	1 117	—	
1961	9 195	1 379	—	
1962	10 327	1 549	340	21,5
1963	12 487	1 873	420	22,4
1964	14 070	2 110	622	29,4
1965	15 774	2 366	1 134	47,9
1966	17 644	2 646	1 455	54,9
1967	19 908	2 986	1 937	64,8
1968	23 670	3 550	2 301	64,8
1969	27 774	4 166	3 892	93,4
1970	34 610	5 191	3 846	74,0
1971	49 281	7 392	6 885	93,1
1972	59 217	8 882	7 553	85,0
1973	76 950	11 542	7 932	68,7
1974	98 906	14 835	11 874	80,0
1975	145 528	21 829	16 597	79,6
1976	210 073	31 510	23 546	74,7
1977	327 988	49 198	46 912	95,3
1978	456 192	68 428	65 501	95,7
1979	745 512	111 826	92 036	82,3
1980	1 326 096	198 914	195 182	98,1
1981	1 819 074	272 861	233 783	85,6
1982	2 022 839	303 425	266 199	87,7

Hazine kısa vadeli avansı hesabına ilişkin olarak yapılacak bu tahkim işlemi, Hazinesinin Merkez Bankası kaynağına başvurması imkânını artırıyor intibamı vermekte ise de, gerçekte hesap ilişkilerini saflaştırmak ötesinde bir amaç ve niteliği bulunmamaktadır.

Uygulamada T.C. Merkez Bankası, yazılı olarak bildirilen meblağları DYB nezdindeki Fona DYB'da finansman ihtiyacı bulunan kuruluşlara ödemektedir. DYB işlemlerden binde 2 oranında komisyon ücreti almaktadır.

Bu kaynaktan kuruluşlara sağlanacak imkânın sınırları her yıl Bütçe Kanunu ile belirlenmiştir. 1974 - 1980 yıllarında toplam 86 653 milyon TL. fondan kaynak sağlanmış bulunmaktadır. 1978 yılı sonu itibariyle kuruluşların Fona olan 30 881 milyon TL. tutarındaki borçları, 4 yılı ödemesiz devre olmak üzere ve 1.1.1982 tarihinde ödemelere başlamak üzere % 05 faizli olarak 20 yılda itfa edilmek üzere ödeme planına bağlanmış bulunmaktadır. 1.1.1982 tarihinden itibaren vadesi gelen borçlar Genel Yatırım ve Finansman Programı Çerçevesinde kuruluşlarca ödenmekte, ancak 1978 yılından sonra sağlanan kaynaklar için vade bitimlerinde bo-no değiştirilmesi yoluna gidilmektedir.

Doğrudan Merkez Bankası kaynaklarına dayalı bu finansman vadeli 1980 yılında asgariye indirilmiş, 1981 yılında Bütçe Kanununun öngördüğü imkâna rağmen fiilen kullanılmamış ve 1982 bütçe yılından itibaren de hukukî dayanağı da kaldırılmıştır.

Tasarı ile kuruluşların Merkez Bankası sistemine olan bu borçları Hazinece üstlenilmektedir.

KİT'lerin 20 Sayılı Fon Borçları :

Uluslararası petrol piyasasındaki gelişmelerin ödemeler dengemize yapacağı olumsuz etkileri önlemek amacıyla, ülkemizdeki petrol aramalarını hızlandırmak, arama alanlarını geliştirmek ve benzeri her türlü faaliyeti finanse etmek üzere 1567 sayılı Yasanın 6258 sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulunun 31.12.1973 tarih ve 7/769 sayılı Kararıyla T. C. Merkez Bankası nezdinde «Petrol Arama ve Petrolle İlgili Faaliyetleri Düzenleme Fonu» kurulmuştur. Söz konusu Fon, Türk Parası Kıymetini Koruma mevzuatı içerisinde 20 sayılı Karar olarak geçmektedir. 31.12.1973 tarihli Fon Kararnamesi bugüne kadar Bakanlar Kurulunun 17.3.1979 tarih ve 7/17320 sayılı Kararı ile tamamen ve 24.1.1980 tarih ve 8/172 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de 4 üncü maddesi değiştirilmiştir.

Fon Kararnamesi 3.11.1983 gün ve 83/7312 sayılı Kararla tamamen değiştirilmiş ve uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi sağlanmıştır.

Yürürlükteki fiyatlar sisteminin sonucu olarak yerli petrol ve ürünleri maliyetlerinde bir artış olmamasına karşın, ithal petrol ve ürünleri fiyatlarının yükselmesi dolayısıyla 31.12.1973 tarihinden sonra beliren fiyat artışları nedeniyle yerli hampetrol ve her türlü ürünlerinden her ne suretle olursa olsun, sağlanacak ek hâsılat kısmı fonun kaynağını oluşturmaktadır. Üretilen hampetrol ve bundan elde edilen ürünlerin maliyetinde 31.12.1973 tarihindeki maliyete göre meydana gelen artışlar hesaplanan ek hâsılat kısmından mahsup edilir.

Fonda biriken tutarlar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görüşü alınarak Türkiye Petrol Kurumu ve bağlı ortaklıklarının petrol arama, inkişaf, üretim, depolama, taşıma faaliyetlerine tahsis edilmektedir.

Tasarı, kuruluşların 20 sayılı Fona olan borçlarının Hazine tarafından sermaye borcuna karşılık olmak üzere devralınmasını öngörmektedir.

KİT'lerin 25 Sayılı Fon Borçları :

Bakanlar Kurulunun 24.1.1980 gün ve 8/167 sayılı Kararı ile yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 25 sayılı Kararın 5 inci maddesi ile Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kurulmuştur. Bilahare 28.12.1983 tarih ve 83/7541 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla 25 sayılı Karar yürürlüğe konmuş ve 25 sayılı Karar yürürlükten kaldırılmıştır. Fonun kaynakları, desteklemeye tabi ürünlerin ihracından iç ve dış fiyatlardaki gelişmeler nazara alınarak bu maddelerin beher kilosundan adet veya kıymetinden «prim» adı altında alınacak paralardır. Hangi ürünlerden ne tutarda fon primi kesileceği Para ve Kredi Kurulunca tespit edilmektedir.

Uygulamada Fon, esas itibariyle Yapay Gübre Tedarik ve Finansman Programları uyarınca Sunî Gübre dağıtıcısı kuruluşların (T.Z.D.K. ve T. Şeker Fabrikaları A.Ş.) gübre üreticisi kuruluşlardan tedarik ettikleri sunî gübrenin finansmanı amacıyla ikrazen kullanılmaktadır. Bu şekilde Türkiye Ziraî Donatım Kurumu ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ne 1980 - 1982 yılları da toplam olarak 180.4 milyar lira ikraz edilmiş bulunmaktadır.

	1980	1981	1982	Toplam
T.Z.D.K.	26 005	64 572	65 200	155 777 milyon TL.
Şeker	5 000	9 220	10 427	24 647 milyon TL.
Toplam	31 005	73 792	75 627	180 424 milyon TL.

Diğer taraftan, Hazinesinin her iki kuruluşu gübre satış fiyatlarının Hükümetçe tespit edilmesi nedeniyle görev zararı borcu bulunmaktadır.

Tasarı, her iki tutar arasında ilişki kurulmasına, birbirine mahsubuna imkân tanımaktadır.

T.C. Ziraat Bankası'nın Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri nedeniyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına borcu ile Hazinesin bu Birliklere olan Destekleme Zararı Borcu

Bindiği üzere, tarım üreticisini fiyat hareketlerinden korumak ve desteklemek amacıyla Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Hakkındaki 2834 sayılı Kanunun 17 nci maddesine göre, Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri, doğacak zarar Hazine'den karşılanmak üzere, Devlet nam ve hesabına destekleme alımları ile görevlendirilmekte, bu alımların finansmanı ise kararnamelerde öngörülen limitler çerçevesinde T.C. Ziraat Bankası aracılığı ile sağlanan reeskont kredileri ile karşılanmaktadır.

Son olarak 30.12.1981 tarih ve 2569 sayılı Kanun ile bu ilişkilerin 1.1.1982 tarihi itibariyle olan tutarları tahkime tabi tutulmuş idi. Bu kere, bütün diğer ilişkilerde olduğu gibi 31.10.1983 tarihli tutarlar tahkime esas alınmaktadır. Bu çerçevede, TC. Ziraat Bankasının Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına olan Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri avans borçlarının 31.10.1983 tarihli tutarları Hazinece devralınıp Hazinesin Kooperatif ve Birliklere olan destekleme görev zararı borçları ile mahsup edilmektedir.

Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Kâr Payı Borçları

Bilindiği üzere Hazine ortak olduğu Kamu İktisadî Teşebbüslerinden, ilgili faaliyet dönemlerinde oluşan kârlar nedeniyle hissesi oranında alacaklı durumda bulunmaktadır. Tasarı, Hazinesin bu kuruluşlara olan sermaye borcu karşılığında bu alacaklarının mahsubunu öngörmektedir.

KİT'lerin Özel Fon Borçları

«Özel Fon» 26.2.1974 tarih ve 1798 sayılı Kanunun 11 inci maddesi gereğince tesis edilmiştir. 14.1.1970 tarih ve 1211 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi gereğince birikmiş olan meblağın yüzde ellisine kadar olan kısmı ile Fonun ödediği ve tahsil ettiği faizler arasındaki farklardan oluşan meblağlar Özel Fonun kaynağını oluşturmaktadır. Kamu İktisadî Teşebbüslerine yatırım ve işletme faaliyetleri için kaynak sağlayan Fon, DYB nezdinde kurulmuştur. Kanun gereği olarak Fonun idaresi Maliye Bakanına verilen yetki çerçevesinde düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kanunun amaç ve kapsamını belirlemektedir.

Madde 2. — Maddeye göre kanuna ekli cetvelde yer alan daire, idare, teşekkül banka kurum ve kuruluşların 31.10.1983 tarihi itibariyle birbirlerine olan borçlarının takas ve mahsup suretiyle tasfiye edilmesi ve bundan sonra bu borçların Hazinece devralınmak suretiyle tahkime tabi tutulması öngörülmektedir. Tahkime tabi tutulan borçlar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bilançosunda aktifleştirilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında takas ve mahsuba, itfaya, devire ve aktifleştirmeye tabi tutulacak borç miktarlarının tespit şekli ve süresi belirlenmektedir.

Üçüncü fıkra ile de bu kanunun yayımlandığı tarihe kadar yapılan borç ödemelerinin geri talep edilemeyeceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 3. — Bu madde ile bu kanunun uygulanmasıyla ilgili işlemlerin gerektirdiği miktarı aşmamak üzere özel tertip tahvil çıkarma ve bütçelendirme yetkisi düzenlenmektedir.

Madde 4. — Kanunun uygulamayla ilgili işlemlerine vergi muafiyeti getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5. — Kanunun yürürlük tarihini göstermektedir.

Madde 6. — Yürütme konusunu düzenlemektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

TC

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/439

Karar No. : 3

25.1.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 12.1.1984 tarihinde T.B.M.M. Başkanlığına sunulan ve 13.1.1984 tarihinde komisyonumuza sevk edilen «Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun Tasarısı» 18 ve 25 Ocak 1984 tarihli birleşimlerde, Hükümet Temsilcilerinin de katılımıyla incelenmiştir.

Tasarının, bazı kurum ve kuruluşların, birbirlerine olan borçlarının tahkimi suretiyle, ekonomik ve malî istikrar tedbirlerinin etkinliğini artırmak ve faaliyetlerini daha etkin sürdürmelerine imkân tanımak düşüncesiyle hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi, her yıl Bütçe Kanunlarına konulan «Özel Otomatik Ödenek» başlığı altındaki madde ile genel bütçeli daireler, katma bütçeli idareler ve diğer kamu iktisadî teşebbüslerinin birbirlerine, hazineye, belediyelere bağlı kuruluşlara, elektrik idare ve müesseselerine, özel idarelere, Devlet Yatırım Bankasına ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına, her çeşit işlemlerden doğan tüm borç ve alacaklarıyla ilgili mahsup işlemlerini yapmaya, Maliye Bakanı yetkili kılınmakta ise de, bu maddenin bütçe yapma anlayışı ile Yasama Organının verdiği yetki açısından zaman zaman çelişecek şekilde kullanılmaya mecbur kalınması, sorunun köklü bir şekilde çözümünü gerekli kılmaktadır.

Yukarıda belirtilen sakıncaları ortadan kaldırmak, ekonomik ve malî istikrar tedbirlerinin etkinliğini sağlamak amacıyla hazırlanan tasarı ile gerekçesi, Komisyonumuzca da benimsenerek, maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının borçlarını düzenleyen Tasarının 2 nci maddesinde yer alan «30.11.1983» tarihi; kurum ve kuruluşlarının bilanço döneminin 31.12.1983 tarihi olması ve hesap mutabakatları sağlanarak kesinlik arz eden borçları ile alacaklarının tasfiyesinin, bu tarih itibarıyla yapılmasının uygun düşeceği nedeniyle «31.12.1983» olarak değiştirilmiştir.

Yine, tasarının aynı maddesinde yer alan «... birinci maddede söz konusu borçları» ifadesinden sonra, uygulamada yanlış bir anlayışa mahal vermemek düşüncesiyle «... (Hazine kısa vadeli avansı hariç)» şeklinde bir ilavenin yapılması uygun görülmüş, ayrıca tasarının 2 nci maddesinin ilk paragrafının son cümlesindeki «tabi tutulmuş» deyimini «tabi tutulur» ve «blâncosunda aktifleştirilmiştir» deyimini de «blâncosunda aktifleştirilir» olarak düzeltilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesi ile «Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı»na verilen tahvil çıkartma yetkisi, Anayasanın mevcut hükümleri gereği Türkiye Büyük Millet Meclisi karşısında Bakanlar Kurulunun muhtap alınması zorunluluğunu öngörmesi nedeniyle, «Başbakan»a verilmesi ifade edilerek düzeltme yapılmıştır.

Tasarının 4 ve 5 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının yürütmeye ilişkin 6 ncı maddesi ise, «Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür» şeklinde değiştirilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Metin Emiroğlu
Malatya

Başkanvekili
Aycan Çakıroğulları
Denizli

Sözcü
Alaattin Fırat
Muş

Kâtip Üye
Kadir Demir
Konya

Ahmet Akgün Albayrak
Adana

Mehmet Deliceoğlu
Adryaman

Aydın Güven Gürkan
Antalya
İmzada Bulunamadı
Ahmet Şamil Kazokoğlu
Bolu
Onural Şeref Bozkurt
Çanakkale
Muhalefet Şerhim eklidir.

İsmail Şengün
Denizli
Tümüne karşıyım
Metin Yaman
Erzincan
İmzada Bulunamadı

Mustafa Rıfki Yaylalı
Erzurum

İbrahim Fevzi Yaman
Isparta

Özdemir Pehlivanoğlu
İzmir

Mehmet Budak
Kırşehir

Nazmi Önder
Muş

H. Barış Can
Sinop

Nabi Sabuncu
Aydın

N. Oğuzhan Artukoğlu
Burdur

Ünal Akkaya
Çorum

Ahmet Sarp
Diyarbakır
Muhalefifim

İlhan Aras
Erzurum

M. Hayri Osmanlıoğlu
Gaziantep
Muhalefifim

Tülay Öney
İstanbul

İbrahim Özbıyık
Kayseri

İsmet Ergül
Kırşehir
İmzada Bulunamadı

Haydar Özalp
Niğde

Enver Özcan
Tokat

Ferit Melen
Van
İkinci Maddeye muhalifim

M. Fenni İslimyeli
Balıkesir
İmzada Bulunamadı

İlhan Aşkın
Bursa

Mustafa Kâni Bürke
Denizli

Türkân Turgut Arıkan
Edirne

Togay Gemalmaz
Erzurum

İhsan Gürbüz
Hatay
Muhalefifim

Fikret Ertan
İzmir

Cengiz Tuncer
Kayseri

Talat Zengin
Malatya

Fehmi Memişoğlu
Rize
İkinci Maddeye muhalifim

Fahrettin Kurt
Trabzon

MUHALEFET ŞERHİ

Sosyal Sigortalar Kurumunun Tasarı Kapsamına giren diğer kuruluşlara nazaran farklı bir nitelikte olması, Hükümetlerin bu kuruluşun kaynakları üzerinde tasarrufta bulunurken daha dikkatli ve özenli bir tutum izlemeleri gerektiği, öte yandan kurumun halen içinde bulunduğu mali sorunları nedeniyle alacaklarının âcilen tahsili lazım geldiği, oysa tasarıda yer alan yöntemle tahsilatın uzun bir vadeye bağlı olarak ifası söz konusu edildiğinden tasarıya sadece Sosyal Sigortalar Kurumu alacakları açısından muhalifim.

Onural Şeref BOZKURT
Çanakkale Milletvekili

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Ekonomik ve malî istikrar tedbirlerinin etkinliğini artırmak amacıyla bu Kanun kapsamına giren tüm kurum ve kuruluşların birbirlerine olan borçları bu Kanun esasları çerçevesinde tahkim olunur.

Banka hüviyetindeki kuruluşların; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına olan borçlarından yalnız bu Kanun kapsamına giren kurum ve kuruluşlarla ilgili olanları tahkime tabi tutulur.

Kamu kurum ve kuruluşlarının borçları

MADDE 2. — Bu Kanuna ekli cetveldeki daire, idare, teşekkül, banka, kurum ve kuruluşların 31.10.1983 tarihinde birbirlerine olan birinci maddede söz konusu borçları takas ve mahsup yoluyla tasfiye edildikten sonra Hazinece devralınarak tahkime tabi tutulmuş ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bilançosunda aktifleştirilmiştir.

Takas ve mahsuba, itfaya, devire ve aktifleştirilmeye tabi tutulacak borç miktarları ilgili kuruluş, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından müştereken bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde tespit edilir.

Bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar yapılan borç ödemeleri geri talep edilemez.

Tahvil çıkarma ve bütçelendirme yetkisi

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanması nedeniyle işlemlerin gerektirdiği miktarları aşmamak kaydıyla; özel tertip tahvil çıkarmaya ve tahvil şartlarını tespit etmeye, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı; yılı Bütçesinde mevcut ya da açılacak yeni tertiplere gereğine göre ödenek, gelir ve gider kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

Vergi muafiyeti

MADDE 4. — Bu Kanun uyarınca yapılacak işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

Yürürlük

MADDE 5. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının borçları

MADDE 2. — Bu Kanununa ekli cetveldeki daire, idare, teşekkül, banka, kurum ve kuruluşların 31.12.1983 tarihinde birbirlerine olan birinci maddede sözkonusu borçları (Hazine kısa vadeli avansı hariç) takas ve mahsup yoluyla tasfiye edildikten sonra Hazinece devralınarak tahkime tabi tutulur ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bilançosunda aktifleştirilir.

Takas ve mahsuba, itfaya, devire ve aktifleştirilmeye tabi tutulacak borç miktarları ilgili kuruluş, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından müştereken bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde tespit edilir.

Bu Kanunun yayımlandığı tarihe kadar yapılan borç ödemeleri geri talep edilemez.

Tahvil çıkarma ve bütçelendirme yetkisi

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanması nedeniyle işlemlerin gerektirdiği miktarları aşmamak kaydıyla; özel tertip tahvil çıkarmaya ve tahvil şartlarını tespit etmeye, Başbakan; yılı bütçesinde mevcut ya da açılacak yeni tertiplere gereğine göre ödenek, gelir ve gider kaydetmeye Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

Vergi muafiyeti

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

Yürütme

MADDE 6. — Bu Kanunu Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı ve Maliye ve Gümrük Bakanı yürütür.

9.1.1984

Başbakan <i>T. Özal</i>	Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı <i>İ. K. Erdem</i>	Devlet Bakanı <i>K. Oksay</i>
Devlet Bakanı <i>A. M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>S. N. Türel</i>	Devlet Bakanı <i>A. Tenekeci</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Özdağlar</i>	Devlet Bakanı <i>A. K. Alptemoçin</i>	Adalet Bakanı <i>M. N. Eldem</i>
Millî Savunma Bakanı <i>Z. Yavuztürk</i>	İçişleri Bakanı <i>A. Tanrıyar</i>	Dışişleri Bakanı <i>V. Halefoğlu</i>
Maliye ve Gümrük Bakanı <i>V. Arıkan</i>	Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı <i>M. V. Dinçerler</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>İ. S. Giray</i>
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı <i>M. Aydın</i>	Ulaştırma Bakanı <i>V. Atasoy</i>	Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı <i>H. H. Doğan</i>
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı <i>M. Kalemli</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>H. C. Aral</i>	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı <i>C. Büyükbaş</i>
	Kültür ve Turizm Bakanı <i>M. M. Taşcıoğlu</i>	

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Yürütme

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Tasarıya ekli liste aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

Tasarıya Ekli Liste

1. Hazine
2. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
3. T.C. Ziraat Bankası
4. Sosyal Sigortalar Kurumu
5. Belediyeler
6. Tekel İşletmeleri Genel Müdürlüğü
7. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
8. Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu
9. Sümerbank
10. T. Çimento Sanayi T.A.Ş.
11. T. Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü
12. S.E.K.A.
13. Etibank
14. Türkiye Elektrik Kurumu
15. Petkim - Petrokimya A.Ş.
16. Türkiye Petrolleri A.Ş.
17. Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
18. Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.
19. Azot Sanayi T.A.Ş.
20. Et ve Balık Kurumu
21. Toprak Mahsulleri Ofisi
22. T. Süt Endüstrisi Kurumu
23. T. Şeker Fabrikaları A.Ş.
24. T. Ziraî Donatım Kurumu
25. Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü
26. D.B. Deniz Nakliyatı A.Ş.
27. T. Denizcilik Kurumu
28. T.C.D.D.
29. T.H.Y.
30. Tarım Satış Kooperatifleri
31. Tarım Kredi Kooperatifleri
32. Petrol Ofisi A.Ş.
33. P.T.T.
34. D.Y.B.
35. TÜPRAŞ

